

NASELJEVANJE SLOVANOV V VZHODNE ALPE

Proces naseljevanja Slovanov v Vzhodne Alpe je potekal v dveh valovih:

- Okoli leta 550 se je naselitveni val skozi Moravsko in izpod Karpatov obrnil proti delu ozemlja, ki so ga konec 6. st. v Vzhodnih Alpah zasedli Slovani. Del zahodnih Slovanov se je začel naseljevati ob Donavi, od tam pa prodirati v Vzhodne Alpe. Naseljevali so se ob Muri in njenih pritokih, od tam pa sli proti zahodu proti ozemlju danšnje Slovenije.
- Po umiku Langobardov iz Panonije se je južnoslovanskim plemenom odprla tudi pot v Vzhodne alpe z vzhoda. Iz Panonsek nižine so se začeli seliti v osrednji del V Alp.

Med leti 584 in 587 so začeli južni Slovani osvajati V Alpe. Prihajali so po dolonih rek Drave, Kolpe, Krke in Mure in postopoma osvojile veliko ozemlje. Poznamo več poselitvenih smeri:

#dolenjsko kraška smer

#posavsko gorenjska obsoška smer

#koroška

#obmurska smer, ki se je razdelila še na panonsko in obdonavsko smer

Vse osvojeno in poseljeno ozemlje je v začetku 9. st. obsegalo do 70.000km². Pozneje se je zmanjšalo na sedanjih 24.000km².

S sosedi so vspostavili Slovani različne odnose:

- na JZ sio mejili z Langobardi in z njimi so se neprestano spopadali
- Z sosedi so bili germanski Bavarci. Z njimi so se ob koncu 6.st. spopadli. Najprej so zmagali Bavarci, kasneje pa so bavarci s Slovani sodelovali in se jim tudi podredili
- Na SV so mejili na prijateljske Slovane. Frankovska nevarnost je povzročila, da so se združili v skupno zvezo – Samova plemenska zveza.
- Na JZ in J so mejili na jožnoslovanska plemena, s katerimi so bili v prijateljskih odnosih. Obri ali Avari, so na začetku skupaj z njimi osvajali to ozemlje, nato pa so postali sovražni, saj so jih začeli napadati in pleniti.

Napadi Karantancev na Bavarsko ozemlje v 7. st. dokazujejo, da je vse do začetka tridesetih let 8. st. trajal spor med Slovani in njihovimi SZ sosedi. Šele takrat so se z njimi razmejili.

V začetku 8. st. so naši predniki po porazu Longobardov pridružili našemu ozemlju še Goriška Brda. Langobardi pa so limes – varnostni zid zgradili na črti Tržič – Fara – Krmlin – Čedad – Humin – Pušja vas.

Konec 6. in v začetku 7. st. se Slovani poselili Kras. V preostali Istri, ki je postala del velike frankovske države so se Slovani naseljevali okoli leta 800. Takrat so namreč Franki spodbujali kolonizacijo polotoka.

Po uničenju Avarov konec 8.st. so Slovani iz V Alp poselili del Panonsek nižine, tako da so potem mejili na prednike današnjih Hrvatov.

Vzhodnih Alp in Panonije ni naselilo enotno slovnsko pleme. Pri nastajanju etničnega razboja Slovencev moramo upoštevati dvojni selitveni val ter ostanke staroselcev.

Nekatere razlike v današnjih Slovenskih narečjih nam pokažejo, da so se tu srečali V in J Slovani.

Slovanski prišleki so se naselili tam, kjer je bila zemlja že obdelana. Zaradi nemirnih časov so se raje naselili na hribovitem in gričevnatem svetu, izogibali so se kotlin in odprtih planjav. Gosteje so se selili na Koroškem, dolenskih, štajerskih in goriških hribovih, redkeje pa v Panoniji, ob Donavi in ob pomembnih cestah.

Naši predniki so se naselili od izvirov Zilje, Drave, Mure, do reke Traune in jenega izliva v Donavo, na Z do Langobardskega limesa. Postopoma so naselil še okolico Trst, Posočje, Posavje, na V pa del panonije. Na tedaj osvojenem ozemlju je živelo okoli 150.000 do 200.000 ljudi.

Odnos Slovanov do staroselcev

Slovani so ob napadih uničevali rimska mesta in naselja starega prebivastva, kolikor jih je še bilo v notranjosti. Tam je mestno življenje zamrlo, ohranilo se je le v obalnih mestih. Z mesti pa je propadla tudi:

- = cerkvena organizacija s škofijami v pomembnejših mestih
- = pismenost
- = urejen pravni red

Nekatera mesta so Slovani našli v razvalinah. Od njih se ni ohranilo niti ime, tako da so jim dali svoja imena, kot so Trnovo, Gradišče, Drnovo itd. Tam so ponekod nastala nova mesta, ime pa ohranila. Od prejšnjih prebivalcev so Slovani povzeli imena za mesta Celje, Kranj, Ptuj ..., rek Soča, Sava, Krka, Kolpa... in imena Bled, Bohinj, Kras, Koroška, Karavanke, Krim ...

Usoda staroselcev je bila ob prihodu Slovanov različna:

- del starega prebivalstva so Slovani pobili
- del jih je zbežal v obalna mesta
- del se jih je umaknil v odročna, težko dostopna področja, neprimerna za poljedelstvo, zato so se preživljali z živinorejo (Vlahi)
- del so jih Slovani zaslužjili

Ob imenih tudi gospodarski razvoj potrjuje različne oblike sožitja staroselcev in Slovanov. Znanje staroselcev je uplivalo na razvoj poljedelstva in planšarstva ter sadjarstva in vinogradništva. Uplive lahko opazimo tudi v obrti, kjer so v steklenih in okrasnih izdelkih opazne prvine stroselcev.

Seveda je preseljevanje in naselitev vplivala tako na družbene kot gospodarske razmere:

- V začetku preseljevanj so Slovani živeli v rodovno-plemenski ureditvi, kjer so bili svobodni in enakovredni.
- Med preseljevanjem, ki je trajalo preko sto let, pa se je družbena ureditev spremenila: Vojaška aristokracija se je zaradi bogastva in moči počasi odlepila od ostalega plemena. Na tej stopnji so Slovani živeli na stopnji vojaške demokracije. Vodili so jih vojaški, rodovni ter plemenski starešine.

Družba enakopravnih je počasi razpadala. Po naselitvi so različne življenske razmere povzročile razslojevanje slovanske družbe. Prejšnja organizacija je razpadla. Rodovnos skupnost krvnih sorodnikov je nadomestila vaška občina.

V obdobju preseljevanja in v času po naselitvi je prihajalo znotraj plemen do premikov, mešanj in nastajanj novih skupnosti. Ker ljudje znotraj plemenske zveze nis bili več v krvnem sorodstvu, so bili povezani le po kraju bivanja – To je Vaška skupnost.

Premiki in mešanja so uplivala tudi na nastajanje novuih slovanskih ljudstev, kot so Karantanci, Karniolci itd. Nastajati je začela razredna družba – na začetku so slovani poznali suženjstvo, ki pa se je pod uplivom sosedov začelo spreminjati v fevdalno družbo.

V času preseljevanja in v obdobju po naselitvi je temelj slovanskega gospodarstva predstavljalo poljedelstvo z živinorejo. Način obdelave zemlje je biu preprost in malo donosen. Ker se je zamlja hitro izčrpala, so se pogosto selili. Zaradi tega so potrebovali velika ozemlja in zato so bila naselja dost razmaknjena in oddaljena eno od drugega – redka poselitev V vAlp.

Slovani so novo obdelovalno zemljo pridobivali s požigalništvom. Zemljo so obdelovali na 2 načina:

- kopaško
- orno (najprej ralo, kasneje plug) – omogoče trajnejše uporabljanje enega kosa zemlje

Slovani so že pred poselitvijo poznali vse vrste orodja za obdelovanje, ki so bile značilne za srednji vek.

Požigalništvo je počasi upadlo, pojavil se je ustaljeni system njiv, kar je omogočilo nastanek stalnih naselbin. Zaradi varnosti so jih najprej gradili na gričih, na ravninah pa so bile njive. Šele kasneje se je pod uplivom Framnkov uveljavilo triletno kolobarjenje.

Slovani so sami izdelovali vse vrste orodja, orožja, nakita in izdelkov iz keramike. Znali so tudi tkati, lončarstvo jim ni bilo tuje. Spretni so bili tudi v tesarstvu.